

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenšil pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213

Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Novinarjem.

Pozdravljeni, stvarniki javnega mnenja naše kraljevine in češkoslovaške republike na slovenskih tleh! Bela Ljubljana vas sprejema s sesterskimi čustvi v svojo sredino in vam želi čim prijetno bivanje v teh dneh, ko se boste posvetovali o važnih stanovskih zadevah!

Kongres Jugoslovenskega Novinarskega združenja se vrši v Ljubljani prvič po osvoboditvi. Zagreb je sledilo Sarajevo, potem Split in Subotica, letos pa je zadela ta čast prestolnico Slovenije.

Bilo bi na tem mestu odveč, govoriti podrobneje o silnem pomenu tiska in onih činiteljev, ki regulirajo tok javnega mnenja v razne struge konstruktivnega in kritičnega udejstvovanja. Novinarstvo je po vsem svetu znano kot »sedma veselisa« in če pomislimo samo na neko tiskovno pomoč, povzročeno vsled pohabljenega novinarskega klanja, si je pač mogoče ustvariti sliko eminentne vloge, ki jo igra novinarski poklic v življenju narodov. V mnogih naprednejših deželah je novinar splošno spoštovana osebnost in ga prištevajo v vrsto odličnih intelektualcev. V tem oziru se prevladujejo v naši kraljevini neljubi predsodki, ki bodo izginili paralelno s porastom stanovske zavesti poklicnih novinarjev. Vse panoge javnega življenja so naravnost navezane na čim ožjo kooperacijo s tiskom. Časopis je postal najmodernejša oblika trgovine, obrti, industrije, kulture, in — kar je pač neizogibno — tudi politike. Dnevni časopis je večalmanj popolni zgodovinski dokument, verna slika enega samega dne. Potom časopis je mogoče razširiti spravo in strpnost, pa tudi srd in slepo sovraštvo. Z eno besedo: moderni tisk je lahko orodje, s katerim gradimo in konstruktivnem smislu, lahko je pa tudi orožje za ljute borbe v destruktivnem pravcu.

Novinarjem naše kraljevine ni ravno z rožicami postano. Pomisliti je treba, da se je po osvoboditvi pojavila cela vrsta novih listov, in tako je moral piti kader poklicnih novinarjev iz starejše generacije vzgojiti naraščaj, ki bo svest svojih velikih nalog in odgovornosti pred troimenim narodom. Kar je učitelj šoli, to je novinar odrasli generaciji. Od kvalitete novinarskega staleža je torej odvisno razpoloženje najširših mas. Pride moment, ko ne more ljudskega razburjenja pomiriti nobena vladna odredba. Takrat leži usoda trenutka v rokah najtežavnejšim nalogam doraslega novinarja. Cilj organizacije je, da v svojih različnih vrstah razdelja z ljudmi, katerim more po svoji najboljši vesti zaupati politično vzgojo naroda.

Danes zboruje v Ljubljani novinarska organizacija, da po predsedku eneega leta uredi svoje vrhovne tekoče zadeve. Zbrali so se novinarji iz cele države brez ozira na narodnost: Srbi, Hrvati, Slovenci, Madžari in Nemci. Češkoslovaško novinarstvo, ki je po vsem svetu znano vsled globokoga pomenovanja svoje vselene mislije, pa zastopa sedem čeških tovarišev in ena tovarišica. Vsem udeležencem, predvsem pa odlični delegaciji češkoslovaških tovarišev velja danes naš iskren in pristrčen pozdrav, obenem pa smo prepričani, da se bela Ljubljana z nami strinja, ko jim tolačimo tudi njeno dobrodošlico!

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 3. avgusta. (Z) Po zaprisegi novih ministrov je predsednik vlade sklical sejo, kateri so prvič prisostvovali ministri g. Količ, Simonovič, in Janič. Seja je začela razpravljati notranjo situacijo. Sklepalo se je o korakih, ki jih je treba podvzeti proti stavkajočim železničarjem v Hrvatski in v Sloveniji. V zvezi z notranjo situacijo je ministrski svet pretresal tudi vprašanje o postavitvi novih velikih županov v celi državi, posebno v Hrvatski in Sloveniji. Minister notranjih zadev je naznanil listo svojih kandidatov za velike župane in je verjetno, da bo ukaz o njihovem imenovanju izvršen že prihodnji teden. Na koncu se je ministrski svet rekel, da nekoliko manjših resortnih ministrstev ministrstva pravosodja in finan-

Ekspeze dr. Ninčiča o konferenci Male antante.

Mala antanta važen faktor v Evropi.

Beograd, 3. avgusta. (Z) Danes ob 10. dopoldne je minister zunanjih zadev g. dr. Ninčič sprejel novinarje in jim dal svoj ekspezo po povratku s konference v Sinaji.

Rekel jim je, da je prošla konferenca v Beogradu med predstavniki Male antante trajala prav kratak čas ter da je konferenca v Sinaji sklepala le o malih spremembah, katere se pa ipak morajo upoštevati. Treba je bilo tudi izmenjati mnenja. Dovolili smo ves posel v treh dneh. Treba je bilo intenzivno delati. Izbrali smo čas za razprave, ker je bilo precej težko, da se v posameznih vprašanjih pride do sporazuma. Bila pa je mnogo teh vprašanj, ki smo jih morali rešiti. Ker je bila naša želja, da se določi enotno stališče Male antante v vseh važnejših vprašanjih evropske politike. Ta raznovrstna vprašanja, o katerih smo govorili in potreba za iskreno in izčrpno vzajemno informacijo je izzvala potrebo za še več drugih konferenc. Utis nas, ki smo predstavljali Malo antanto, kakor tudi vsega našega in evropskega javnega mnenja je, da je kohezija v Malo antanti čim dalje večja in da čim dalje bolj raste njen vpliv kot jakoga faktorja v politiki evropske konsolidacije.

Na to je g. dr. Ninčič dal še neka pojasnila o vprašanjih naše zunanje politike, ki pa še niso precizirana in se ne morejo pozitivno iznesti.

Beograd, 3. avgusta. (B) Kakor doznava Vaš dopisnik iz poučenega vira, se je v Sinaji proučavalo vprašanje o vstopu Grške v Malo antanto ali o otvoritvi nove zveze, v katero bi poleg Grške vstopila tudi Poljska. V tem vprašanju se je razpravljalo in doseženo je bilo soglasje, da se sprejmejo za člane Male antante, vendar pa ni bil storjen še definitivni sklep. Definitivno se bo o tem sklepalo na novi seji članov Male antante, ki se bo vršila v Beogradu.

ZBLIŽANJE Z RUSIJO.

Beograd, 3. avgusta. (Z) Vprašanje obnove odnošajev z Rusijo se nahaja v fazi proučavanja. Za časa konference v Sinaji so se mogli predstavniki Male antante na podlagi medsebojnega obveščanja uveriti o tem, da se v Evropi ustvarja razpoloženje, ki meri na zblizanje z Rusijo, katere se smatra kot bodoči član evropske zajednice.

Beograd, 3. avgusta. (B) Danes popoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri so reševali resortne posle.

Delna protestna stavka železničarjev.

Militarizacija južne železnice. — Državna železnica ni v stavki.

Zagreb, 3. avgusta. (Z) Sinoči ob polnoči je izbruhnil štrajk na južni železnici v Sloveniji in deloma tudi na državni železnici. Nameščenci južne železnice so stopili v stavko v znak protesta zaradi neizpolnjenih njihovih zahtev.

Čim je izbruhnil štrajk, je podvzela direkcija v Zagrebu mere, da se promet na progah južne železnice vzpostavi in da se ves mednarodni promet obdrži v popolnem obsegu. S. O. E. bi bil moral odhajati iz Zagreba ob 9. uri zvečer, odšel pa je v resnici šele ob 2. uri zjutraj.

Promet med Zagrebom in Siskom vzdržuje vojska in osobe državnih železnice. Na tej progi je osebnih in tovarnih promet normalen. Enako se vzdržuje normalni promet med Zagrebom (južni kolodvor) in Zaprešićem. Tudi promet med Zagrebom in Varaždinom je normalen. Vzdržuje se tudi železniška zveza z Bledom. Zvezo vzdržujejo nameščenci državne železnice. Na progi južne železnice Virovitica-Slatina vzdržuje promet osobe državne železnice. Skuša se upostaviti tudi promet na progi med Ljubljano in Mariborom. Ako se ta poizkus posreči, potem bi bil štrajk popolnoma zlomljen.

Zagreb, 3. avgusta. (Z) Na zagrebški postaji južne železnice so stopili v stavko vsi nastavljeni razven načelnika postaje. Danes vrši na postaji službo personal direkcije državnih železnice. Postaja, kakor tudi vse železniške objekte straži vojska. Do incidentov ni došlo, izvenšil slučaj, da so bili aretirani trije voditelji stavke.

Zagreb, 3. avgusta. (Z) Sinoči je nekdo izmed stavkajočih v Ljubljani streljal na lokomotivo, ki je šla v Rakel, da onemogoči vzdrževanje mednarodnega prometa. Intervenirala je vojska, in odrejene so mere, da ne pride več do takih incidentov.

Zagreb, 3. avgusta. (Z) Zagrebška polkovna okrožna komanda je izdala tale oglas: »Na podlagi naredbe ministra za vojno in mornarico se pozivajo vsi nameščenci južne železnice, da se javijo na svojo redno službo v roku 12 ur. Kdor se prijavi v označenem roku na svojo redno službo, bo užival vse prejemke, ki jih je imel do sedaj. Oni, ki se ne prijavijo pravočasno, se smatrajo kot obvezanci vojaške železniške komande (dezertjerji) in se jim ukinejo prejemki, ki so jih dobivali dosedaj kot železniški nameščenci. Ta oglas se mora smatrati kot službeni poziv.« Vse proge južne železnice so militarizirane. Na vsaki večji postaji je postavljen za komandanta častnik, na manjših postajah pa podčastnik. Prizadevanju zagrebške železniške direkcije, osobito Ivanu Franiču, se je posrečilo, da je promet na južni železnici vzpostavil. Do danes po-

poldne še ni vzpostavljen promet med Zidanim mostom in Mariborom. Ker pa se je posrečilo poslati izvidni vlak preko Zidanega mosta do Maribora, se mora smatrati štrajk kot popolnoma zlomljen. Do incidentov ni prišlo. Zaradi štrajka južne železnice v Sloveniji obstoja možnost, da bi pričel štrajk tudi na progah državne železnice v Hrvatski in Sloveniji. O tem so se razgovarjali na včerajšnji seji ministrskega sveta. Pomočnik prometnega ministra je obvestil ministrski svet, da se med železničarji opaža veliko nerazpoloženje. Vlada je sklenila, da proti stavkajočim podvzame enerგიčne korake na podlagi zakona o zaščiti države. To je prometni minister g. Velizar Janković izjavil novinarjem.

Zagreb, 3. avgusta. (Z) Sinoči je bil v zvezi s štrajkovnim pokretom aretirani predsednik »Saveza železničarske kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca«, predsednik delavskih zbornic Krekić. Prepovedana je bila železničarska skupščina, na kateri bi prisostvovali postarji in javni nameščenci. Skupščina je bila sklicana na 6. uro popoldne. Poštni nameščenci v Ljubljani, ki so nameravali stopiti v stavko v znak solidarnosti, so medtem danes opustili štrajk in poštne, brzojavni in telefonski promet se vrši neovirano.

URADNO POROČILO.

Beograd, 3. avgusta. (B) Zagrebška železniška direkcija je naznala ministru za promet, da bo izbruhnil železničarski štrajk v noči med 2. in 3. t. m. na privatni južni železnici v Sloveniji in Hrvatski. Po poročilih od sinoči in davi je stavka res izbruhnila. G. minister za promet je v tej stvari brž obvestil ministrski svet, ki na njegov predlog in na predlog ministra za notranje zadeve sklenil, da minister za vojno in mornarico s posebnim ukazom pozove na orožno vajo vse železniško osobe, ki stavka in to na podlagi zakona o postopanju v slučaju nereda, stavke ali upora na železnicah od 15. decembra 1921. Ukaz za ta ukrep je že brzojavno izdan poveljniku IV. armijske oblasti in zagrebški direkciji. Državna železnica ni v stavki ne v Sloveniji ne v Hrvatski. Promet z mednarodnimi in konvencionalnimi vlaki je zagotovljen, pravtako tudi notranji potniški promet in sicer s pomočjo vojske in državnega osoblja. Povsodi je red in mir. Samo pri Ljubljani so stavkajoči streljali na lokomotivo državnih železnice, ki je bila poslana v Postojno za pripravo ekspresa iz Trsta. Po poslednjih poročilih se duhoviti pomirjači. Odrejena je nujna preiskava o vzrokih stavke, kakor tudi o povzročiteljih in vodjih stavke v smislu člena 10 zakona o zaščiti države. Iz kabineta ministra za promet.

+ Predsednik Harding.

Beograd, 3. avgusta. (Z) Po vesteh iz Washingtona je včeraj zvečer ob 7. umrl predsednik Harding na zastrupljenju krvi.

Beograd, 3. avgusta. (B) Iz San Francisca javljajo: Danes 2. avgusta ob 7.30 je umrl predsednik Harding. Umrl je na zastrupljenju krvi. Sumijo, da so ga zastrupili boljševiki in komunisti. Preiskava tega še ni potrdila.

Zagreb, 3. avgusta. (Z) Brezlična postaja v Zagrebu je dobila iz Berlina vest o smrti predsednika Hardinga.

Dne 2. novembra 1920 se je bliskovito razširila vest, da so elektriki s 323 glasov izvolili za predsednika Zedinjenih držav republikanec Hardinga, medtem, ko je dobil njegov nasprotnik Cox samo 149 glasov. Volilni boj se je vršil za in proti geslu zveze narodov.

Veliko vlogo je igralo tudi trsko vprašanje in vprašanje ženske volilne pravice. Celo vprašanje protialkoholne akcije je tedaj stopilo v ozadje. V svojem proglasu, ki ga je izdal ob nastopu svojega predsedniškega mesta se je uvodoma postavil na stališče Monrojev doktrine.

Amerika, ki je kljub vojni obdržala svojo civilizacijo, naj se ne vmešava v zadeve drugih narodov. Sicer pa je vedno pripravljena prožiti svojo roko v napredek in blagostanje človeštva. Ustvariti bi bilo treba mednarodno razsodišče, ki bi bilo v stanu s primernim povdarmom reševati politične zapletitve. Za vsem pa naj Amerika skrbi v okvirju narodne suverenitete. Teh svojih smernic se je Harding tudi v precejšnji meri držal. Protialkoholna prepoved pa mu je rodila precej nasprotnikov. Zbolel je koncem zadnjega meseca na pljučnici, ki ga je, kljub zdravniškimi naporom spravila v grob. Kot kandidata za bodočega predsednika imenujejo listi veleindustrija Forda.

Umrl predsednik Zedinjenih držav g. Harding je Skot. Njegov oče je bil zdravnik. Rodil se je 2. novembra 1865. in ima torej 58 let. Solo je izvršil v Marionu in postal učitelj. Ta poklic pa mu ni ugaljal, zapustil je službo in začel študirati pravo. Nato je postal novinar in je delal pri Ewenig Standardu. Kariero je započel kot korektor. Harding je bil vodja baptistov. Leta 1899. je začel politično kariero. Postal je senator v Marionu. Odlikoval se je v legislativi v Ohio. Leta 1904. je bil izvoljen za podguvernerja. Leta 1910. je kandidiral za guvernerja, pa je propadel. Leta 1914. je bil izvoljen za senatorja Zedinjenih držav. Za predsednika Zedinjenih držav je bil izvoljen 2. novembra 1920. in sicer s 343 glasovi od 502 glasov. Pri splošnem glasovanju je dobil pet milijonov 580 tisoč glasov.

Železničarska stavka na Madžarskem.

Vlada proglasila obsedno stanje.

Budimpešta, 3. avgusta. (B) Ker je madžarska vlada odklonila izpolnitev pogojev, ki so jih stavili strojevodje in nekateri drugi uslužbenci državnih železnice, glede zboljšanja plač, ki bi znašalo 50 odstotkov v zlatu od mirodnobskih plač, so železničarji včeraj proglasili stavko. Sinoči in danes je odšlo iz Pešte nekoliko vlakov pod vodstvom inženirjev in članov narodne obrane. Vlaki v notranjosti vozijo redno. Vlada je proglasila obsedno stanje in razglasila, da bo kaznovan s smrtjo vsak, ki bo poskušal ovirati promet vlakov, ali ki bo napravil kako škodo na železnicah. Jutrišnji uradni listi bodo prinesli vladni ukaz, po katerem smejo člani narodne obrane rabiti orožje za osebno varnost. V mestu vlada mir. Vojska je zasedla glavna poslopja. Polcija je dosedaj prišla 36 vodil stavkajočih. Prehrana prebivalstva prestolice je za nekaj časa zagotovljena.

Budimpešta, 3. avgusta. (B) Včeraj je vladna stranka imela sejo, na kateri je došlo do burnih scen med debato o uvedbi novih davkov. Gömbös in osem njegovih tovarišev je izstopilo iz vladne stranke. Vodja malih posestnikov, minister za poljedelstvo Szabo, je odobraval vladno politiko. Predsednik vlade je napadel g. Gömbösa, češ da podpira železničarje v stavki.

Budimpešta, 3. avgusta. (Z) Vlada grofa Bethlena je razglasila sinoči nad Madžarsko obsedno stanje. Ta odredba vlade je posledica prelova z desničarsko radikalno skupino, ki jo vodita Eckart in Gömbös. Povod za to je dal deloma spopad, ki je nastal včeraj ob priliki razprave glede davčnega zakona.

Reško vprašanje.

Beograd, 3. avgusta. (Z) Vlada smatra, da se pregovori med našo vlado in Italijo razvijajo v kar najbolj prijateljskem duhu. S pristojne strani demantirajo, da so bili obnovljeni pregovori prekinjeni, bilo je samo malo zastoj in to zaradi tega, ker so delegati potrebovali nekaj časa za to, ga so obvestili svoje vlade. G. Ninčič je uveren, da se bo to vprašanje med nami in Italijo kar najboljšje završilo, a je naglašal, da dosedaj ni naprosil, pač pa namerava naprositi posredovalce za rešitev tega vprašanja.

GG. PAŠIĆ IN NINČIĆ ODPOTUJETA DANES NA BLED.

Beograd, 3. avgusta. (B) Najresnejši kandidat za ministra za socialno politiko se omenja dr. Vasa Jovanović, poleg njega pa prihajajo v kombinacijo tudi druge osebnosti, posebno g. Desnica. G. Pašić in g. Ninčič zaradi nekaterih poslov nista mogla sinoči odpotovati iz Beograda, temveč odpotujeta se-le jutri na Bled, da poročata kralju o sklepih sinajske konference. Mislijo, da bo istočasno tudi pripravljen ukaz o imenovanju ministra za socialno politiko.

POMOČNIK PROSVETNEGA MINISTRA.

Beograd, 3. avgusta. (B) Za pomočnika ministra za prosveto je postavljen g. dr. Svetislav Stefanović. Minister za prosveto Trifunović je odpotoval v Užice na odmor, ter ostane tam mesec dni.

URADNIŠKI ZAKON.

Beograd, 3. avgusta. (B) Danes je minister za izenačenje zakonov g. Marko Trifunović poslal na Bled zakon o uradnikih, ki so ga sinoči podpisali tudi novi ministri, da ga podpiše kralj. Ko se to zgodi, se bo začel zakon izvajati.

Preiskava atentata na g. Pašića.

Beograd, 3. avgusta. (Z) Civilni sodnik g. Rafaelović, ki preiskuje zločin atentatorja Rajića, je dokončal preiskavo in sestavljena je že obtožnica, ki bo, ko se končajo sodne počitnice, predana prvostopenjemu sodišču. Sodišču bo tudi izročen sam atentator Rajić. S preiskavo se ni moglo ugotoviti, kakšni razlogi so vodili atentatorja, da izvrši atentat. Zaradi tega je ostalo pri tem, da je Rajić streljal na Pašića iz osebnih razlogov, tako, kakor je takoj v prvem trenutku zagotavljal.

Vohunska afeta.

Beograd, 3. avgusta. (Z) Ker se ni dala ugotoviti kazenskih odgovornost Avdagića, je bil danes izpuščen na svobodo tudi musliman Avdagić, za katerega je Andreličeva trdila, da je njen glavni sokrivec in da je v svojem uradu v Zagrebu hranil one šifrirane tajne spise, ki jih ni bilo mogoče najti. Fulanović in ostalih pet oseb, ki so bile zaradi pomanjkanja dokazov izpuščene, so odpotovale sinoči nazaj v Zagreb, Andreličeva pa ostane še naprej v sodniškem preiskovalnem zaporu.

Beograd, 3. avgusta. (Z) »Preporoda« ponovno prinaša senzacionalna odkritja iz Zagreba, da se v Zagrebu ni dovolj skrbelo za to, da bi bili glavni krivci pravočasno aretirani in da bi se bili še pravočasno dobili dokazi o njihovi krivdi.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:
Razstave: »Mladost« v Jakobčevem paviljonu in »Kluba mladosti« v Akademskem domu.
Kina Matice: »Vilka pod megomo«.
Kina Ideal: »Samoča in Džibla«.
Kina Trboje: »Osmot tuma«. H. deli Borube svetov.
Nočna inšpekcijska služba v Ljubljani.
Tekom tedna letarica Trifunović na Madžarskem.

Prosper Mérimée:

Verne duše v vicah.

(Nadaljevanje.)

Don Juan ga je proseče pogledal in storil še en korak; toda don Pedro ga je nasiloma ustavil in ga prijel za ovratnik:

»Nesramni morilec, ti torej misliš, da se izmuzneš iz mojih rok. O, ne! Na kosce ti raztrgam to hinavsko oblačilo, ki zakriva hudičevo kopito; morda boš potem imel pogum za boj z menoj.«

S temi besedami ga je surovo pritisnil ob zid.

»Gospod Pedro de Ojeda,« je zavpil don Juan, »ubijte me, če vas je volja, toda boril se ne bom.« Prekrižal je roke in pogledal dona Pedra z mirnim, čeprav ponosnim pogledom.

»Da ubijem te, podla duša! toda še preje te otepem strahopetca kakršnen si.«

In priložil mu je zausnico; prvič je bil don Juan udarjen. Don Juan je zardel kakor rak. Nekdanji ponos in jeza sa vzplapolala v njegovem srcu. Brez besede je skočil k meču in ga pograbil. Don Pedro je prijel drugega in se postavil v bran. Napadala sta obadva divje in se branila z enako

pobesnelostjo. Meč dona Pedra se je zasekal v haljo dona Juana, in zdrsil ob telesu, ne da bi ga ranil; meč dona Juana pa se je zasadi do ročaja v nasprotnikova prsa. Don Pedro je takoj izdihnil. Ko je don Juan videl svojega sovražnika zlekne-nega pred seboj na tleh, je obstal nepremičen in ga zmedeno gledal. Počasi se je zavedel in spoznal svoj zločin v vsej grozi. Padel je na mrtveca in ga skušal priklicati v življenje. Toda videl je že preveč ran, da bi mogel le podvomiti, da je ta rana smrtna. Zdelo se mu je, da se mu sam ponuja okrvavljeni meč na tleh, da kaznuje še sebe; spoznal pa je kmalu nove hudičeve zanjke, stekel k predstojniku in ves iz sebe planil v njegovo celico. Padel je predenj na kolena in mu med solzami pripovedoval o groznem prizoru. Od začetka prior kar verjeti ni mogel in je mislil, da je ubogi zblaznel vsled prevelikih muk. Toda ob pogledu na okrvavljene roke in obleko dona Juana, pač ni mogel dalje časa dvomiti o resnici. Bil je silno prevdaren človek. Takoj je spoznal, kako grozen škandal bi padel na samostan, če bi se v mestu razvedela ta pustolovščina. Nihče ni videl dvoboja. Zakril ga je celo prebivalcem samostana. Ukazal je donu Juanu, naj mu sledi; z njegovo pomočjo je odnesel mrtveca v nizko sobo in jo zaklenil. Nato je zaprl dona

Juana v svojo celico in odšel k corrégidorju, da ga obvesti o vsem.

Morda se bo kdo čudil, da je oni don Pedro, ki je enkrat že hotel ubiti dona Juana iz zasede, drugič opustil misel na zavratni umor in ga raje izzval v dvoboju. Toda ravnal je po svojih peklen-skih naklepih. Mnogo je bil slišal govoriti o spre-obrnjenju in svetosti dana Juana, tako, da ni prav nič dvomil, da bi ga v slučaju, če ga umori iz za-sede, poslal naravnost v nebesa. S tem, da ga iz-ziva in izziva v dvoboju, pa je upal, da ga ubije v smrtnem grehu in tako pogubi njegovo dušo in telo. Zvedeli smo že, kako se je ta diabolčni načrt obrnil proti njemu samemu.

Ni bilo težko, potlačiti celo zadevo. Corrégidor se je sporazumel s predstojnikom, da odvrne vse sumnje. Drugi menili so mislili, da je mrtvi don Pedro podlegel v boju s kakim neznanim vitežom, in da je bil nato prenešen v samostan, kjer je umrl. Ne bom skušal slikati, kako je don Juana grizla vest in pekel kes. Z veseljem se je pod-vrgel vsem kaznim, katere mu je naložil prior. Vse dni svojega življenja je imel ob koncu postelje obešen meč, s katerim je prebodel dona Pedra; in kadarkoli se je ozrl nanj, je molil za umorjenca in za vso njegovo nesrečno rodbino. In da bi iz-

ruval iz srca še zadnji preostanek ponosa in ošab-nosti, mu je opat ukazal, da mora iti vsako jutro v kuhinjo, kjer mu je kuhar priložil zausnico. Ka-darkoli je bil udarjen v eno lice, je brat Ambrozij vedno ponudil še drugo in se zahvalil za poni-žanje. Deset let je še živel v samostanu in nobeno zlo dejanje ni skalilo njegove pokore. Umrl je češčen kot svetnik še od tistih, ki so ga poznali za njegove mladosti. Na smrtni postelji si je izprosil kot milost, da ga pokopljejo pod cerkveni prag, da bo vsak, kdor bo vstopil, šel čezenj. Hotel je še, da bi na njegov grob vsekali sledeči napis: »Tu počiva najslabši človek, kar jih je kdaj živelo.« Toda niso mu izpolnili vsega, kar je želel v svoji preveliki ponižnosti. Bil je pokopan poleg glavnega oltarja v kapelici, ki jo je on dal sezidati. Res pa so dali vklesati na skalo, ki pokriva njegovo truplo, zaželjeni napis; toda pristavili so tudi dolg slavo-spev na njegovo spreobrnjenje. Vsak tujec pa, ki se mudi v Seville, obišče njegovo bolnico in po-sebno njegov grob. Murillo je okrasil kapelo z mnogimi mojstrskimi slikami. »Izgubljeni sin« in »Ribnik pri Jerihi«, kateri sedaj romarji občudu-jejo v galeriji g. maršala Soult-a, sta nekdaž krasili stene bolnice, ustanovljene od dona Juana.

KONEC.

Svinec Cink Aluminij

Čast nam je javiti vsem interesentom, da je

Cinkarna d. d. v Celju

poverila naši tvrdki generalno zastopstvo za **nakup** vseh svojih potrebščin (cinkove rude, kovin, premoga, olj itd.), kakor tudi za **prodajo** vseh svojih izdelkov (surovega in rafiniranega cinka, cinkove pločevine, cinkovega prahu itd.). Prosimo vse stare in nove dobavitelje in odjemalce cinkarninih potrebščin in izdelkov, da se v interesu hitrejšega poslovanja obračajo izključno na pod-pisano tvrdko.

Evgen Lovšin, „rude in kovine“

Ljubljana, Miklošičeva cesta 15

Telefon 570

Brzjavni naslov: „Rude“

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo in za Balkan tvrdk:

The Central European Mines Ltd., Mežica
Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani
in Cinkarna d. d. v Celju.

Zvezna tiskarna in knjigarna

Wolfova ul. 1

v Ljubljani

Marijin trg 8

Izdeluje vsakovrstne tiskovine, knjige, brošure, bloke, poslovne knjige, note, vstopnice, tabele, razglednice, naročilne knjižice itd. lično, hitro in po konkurenčnih cenah

Moderna knjigoveznica

Staro lito železo

kupujejo po najvišjih cenah
Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani.

Otvoritev začetkom avgusta
PENSION „METROPOLE“

Beograd, Kosmajka ul. 30
v bližini Terazije in Knez Mihailove ulice
(Grande pasage).

Moderno urejene sobe, okusna hrana, cene zmerni!
Chladek-Zizek.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavnica: Din 60.000.000.

Rezerva: Din 32.515.000

Podružnice:

Bled

Cavtat

Celje

Dubrovnik

Erebnovi

Jelsa

Jesenice

Korčula

Kotor

Kranj

Ljubljana

Maribor

Metković

Prevalje

Sarajevo

Split

Sibenik

Zagreb

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzjave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Stalne cene pod svetovno
pariteto ob največji izbiri
nudi za vse vrste blaga

V.

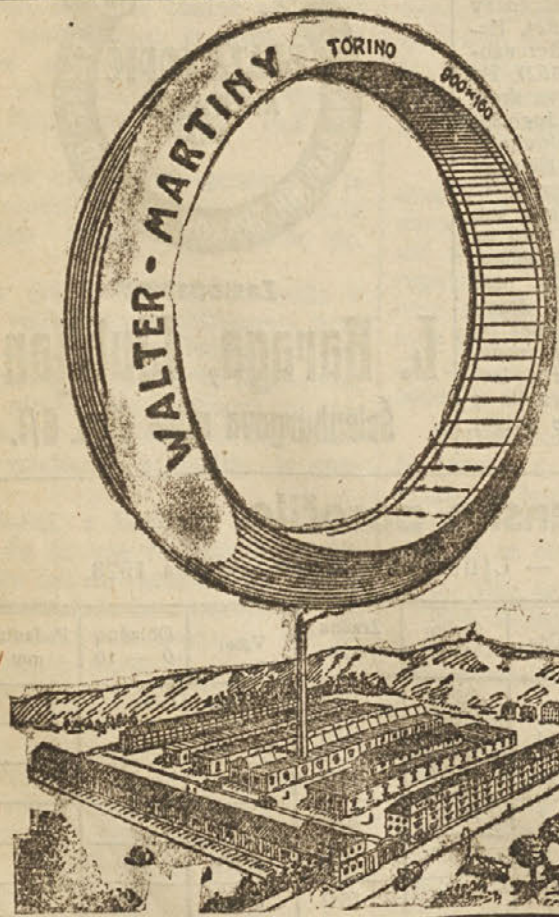
mednarodni dunajski
semenj (od 2.-8. sept. 1923)

Pojasnila daje

WIENER MESSE, WIEN VII.,

ter častno zastopstvo v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg št. 4.

Telefon št.
588.

SVET d. d. LA
LJUBLJANA

Centrala:

Rimska c. 2 Hilšerjeva ul. 5

Podružnice:

Dunajska c. 20 Mestni trg 25

Maribor Zagreb Beograd

Tovarniška zaloga polnogumijastih obro-
čev, pneumatike in vsake vrste tehniških
gumijevih cevi, auto - delov in vsako-
vrstnega auto - materijala.

Na razpolago Stiskalnica za montiranje
polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna postrežba.

Cene brez konkurence.

Telefon št.
588.

Premog
Oglje
Drva

Podpisana tvrdka prodaja:

**Trboveljski I^a premog
in bukovo oglje**

iz svojega skladišča na južnem kolodvoru, ter
suha, trda in mehka drva

rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svojega
skladišča na Zelenem hribu.

Premog in oglje se oddaja v detajlu v vrečah,
ali ena gros v celih vagonih z 10 % popustom od
fakturnega zneska za združene odjemalce ali pose-
meznike.

Vsa goriva se odpremiijo po želji po naših vpre-
gah na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki:

„IMPEX“

ekspozitna in importna družba z o. z. v Ljubljani

Krekov trg št. 10, I. nadstropje.

Gospodarska politika.

Inž. R. Šapla:

Praga o Božiču leta 1922 in Praga danes.

Ozemlje češko-slovaške republike je bilo udeleženo v bivši monarhiji na industrijski produkciji s skoro 80%. Češko-slovaška je tudi danes za Nemčijo, v isti meri kakor Belgija, industrijsko najbolj razvita država kontinenta.

Praga je izgledala v decembru leta 1922 naravnost bohotno. Vsako izložbeno okno je kričalo po bogastvu produkcije. Res je sicer, da je v Pragi mnogo bolj udomačena navada, dajati o božiču darila, kakor pri nas, toda glavnega vzroka, da se je odela Praga tedaj v tako prelesten ornat, ni iskati v vsakoletnem velikem božičnem nakupovanju, temveč v nezadostnem izvozu. Cene češko-slovaških izdelkov niso mogle padati v isti meri, kakor je rastle češko-slovaška krona. Izvoz je radi tega, kakor tudi vsled uničenja kupne moči srednje in vzhodnoevropskih valut, stalno pešal. Omejen je bil skoro izključno na zapadno Evropo, ki je dovoljevala češko-slovaškim izdelkom ugodne uvozne carine. V splošnem pa niti uvoz v zapadno Evropo tedaj ni bil v večji meri mogoč, radi še drago nakupljenih surovin, ogromnih davkov in velikih mezd, ki so zlato pariteto že zdavno presegale.

Industrija in na industriji zainteresirane banke niso hotele prodati nakupljenega blaga pod produkcijsko ceno v tužino, raje so zmanjšale produkcijo. Da pa bi na nakupljenem blagu ne izgubile preveč, so poskusile še zadnje obupno sredstvo, hotele so vreči češko krono. Prišel je črni dan v decembru leta 1922, dan koncentričnega napada spekulacije na češko krono. Napad je bil odbit in industrija se je morala uživeti v nove razmere. Za božič je poskusila češka industrija z največjo reklamo doma prodati nagromadene industrijske izdelke, ki so bili preje namenjeni za inozemstvo, in sicer kolikor mogoče drago, predno bo prisiljena, prodati jih za konkurenčno ceno v inozemstvu.

Radi tega je izgledala Praga l. 1922 izredno bogata, vsako izložbeno okno, ki je sicer ob vsakem božiču bogato opremljeno, je tedaj mnogo nadkriljevalo druga leta.

Danes izgleda Praga, kakor je izgledala obično. Izložbe niso več opremljene tako preračunljivo na učinek, kakor pred pol leta. Danes, ko dela večina češko-slovaške industrije v skoro predvojni meri, izgleda Praga skromnejša kakor pred pol leta, ko je delala večina obratov v zelo skromnem obsegu, ko je mnogo obratov celo počivalo.

Pred pol leta je rabila češko-slovaška industrija v glavnem domači konzum, danes pa rabi v glavnem tuji konzum.

— Čudne posledice Stamboljskega padca. Padec Stamboljskega je imel za Bolgarsko razen političnih tudi precej nedolžnih posledic, ki pa so radi tega toliko bolj čudne. Komaj se je v državi seznanilo, da je Stamboljski ubit, že so dobile modne trgovine in trgovine s čevlji vse polno naročil. Danes so zahtevale moderne obleke in moderne čevlje. Stamboljski je namreč za časa svoje vladavine izdal ukaz, ki je prepovedal nošenje kratkih kril in čevljev z visokimi petami. Bolgarske dame so bile radi tega prisiljene nositi dolga krila in čevlje z nizkimi petami. Sedaj pa so se oddahnile in bodo lahko nosile obleke po lastnem okusu.

da sva sicer zvezana, pa vendar daljna bitja... Ni bil tako moder, kakor so bili stari, ki so one zločince, katere so metali po dvoje v vodo, zvezali hrbet ob hrbet, da jim ne bi zadnjih minut grenila zopna bližina.

»Ha, ha, ha, ti si naravnost prekrasna! Ponosen sem na to, da sem tak ugankar.«

»Že zopet govoriš nerazumljive stvari.«

»Ko sem zaznal, da pohaja za teboj, sem vedel, da je neobhodno potrebno uničiti nasprotnika. Če bi ga bil ubil, bi v tvoji duši vzniknil večni spomin nanj. Neobhodno je bilo potrebno, da izgubi svoj cvet in svoj obraz za tvoje srce, da ga izbrisem iz tvoje duše, iz tvojih sanj, fantazije, krvi, iz vseh organov, čustev... To je bilo pa mogoče samo s pomočjo važne poroke... Misliš, da sem jaz kaj boljši? Še malo ne! Saj se spominjaš, da nisem hotel iti s teboj na letovišče, kjer bi dva dni preživela drug ob drugem. Ti si bila nevoljna, jaz pa sem tako rešil najin roman... Vem, da v zakonskem življenju ni lirizma in zato sem te pahnil v objem sopraga. Zakon je propast ljubezni. V zakonskem življenju je bližina obvezna in zato nenormalna. Ali je pod takimi pogoji mogoče pozeti ljubezni, so možni sočni, pelčki poljubi? ...

»O nikdar in nikoli...!«

»Res je, draga! In zato se nikar ne jezi name. Moj tekmeč ni v tvojih očeh več možki in on ne more v tebi vzbuditi

Naša industrija in ljubljanski velesejem.

Vojna je zapustila po vsej Evropi svoje sledove. Srbija je bila razdejana, ostale pokrajine pa so se znašle kar nenkrat v popolnoma novih razmerah. Vsakdo ve, kaj znači v gospodarstvu prehitra izprememba, zato se tudi ni nihče čudil, če spočetka razmere niso bile take, kakršne so si želeli oni, ki so idealno in pošteno delovali za ustvaritev naše domovine.

Razmere so se še dosti hitro uredile, ker je bilo dovolj uvidenih mož, ki se niso strašili truda, da z vsemi svojimi močmi prispevajo k gospodarski konsolidaciji. In to delo ni bilo lahko!

Naša država, kakršno je ustvarila mirovna pogodba, je sestavljena iz oze-melj, ki so živila do tedaj ločeno življenje. V celoti je izrazito poljedelska država, ki pridelala mnogo več, kakor pa potrebuje doma, zato ji preostaja velik del pridelka za izvoz. Žalibog, poljedelstvo v naši državi že zdaleka ni tako intenzivno, kakor bi moralo biti. Zato se dogaja pri nas še vedno to, kar bi se smatralo v nordijskih državah za anomalijo, da namreč izrazito poljedelska država velikega obsega ne more izvažati toliko poljedelskih produktov, da bi ta izvoz izravnal plačilno bilanco ki je pri nas še vedno visoko pasivna.

Pasivnost naše plačilne bilance povzroča tedaj uvoz predvsem industrijskih predmetov. Mi imamo industrijo, toda ne še zadosti močno, da bi mogla kriti vse potrebe domačega konzuma, ki so v naši državi ravno radi raznolikosti prebivalstva še tudi precej različne. Dokler ne bo postala naša poljedelska produkcija intenzivnejša, je naravno, da tudi naša plačilna bilanca ne bo manj pasivna, če ne omejimo uvoza industrijskih potrebščin. To pa ni mogoče drugače, kakor na ta način, da se ali omeji konzum ali pa da razvijemo lastno industrijo. Omejitev konzuma je pri nas nemogoča, kajti znano je, da ima narod, ki je v kulturi že napredoval, več potrebe, katerih omejitev bi značilna nazadovanje v kulturi. Preostane samo ena pot, industrializacija države.

Za to sledijo so dani pri nas vsi predpogoji. Zlasti še v Sloveniji. Srbija je sicer imela pred vojno že precej razvito industrijo, ki pa jo je vojna popolnoma uničila. V Sloveniji pa se je takoj po osvoboditvi začela industrija bujno razvijati in je vsled vseh danih predpogojev že v kratki dobi dosegla prav lepe rezultate.

Naša mlada, sedaj že silno krepka industrija, je morala in mora še sedaj premagovati na svojem potu ogromne težkoče. In ravno v tem, da je vedno premagala vse zapreke, se vidi njen zdravilni koren, njena življenska in razvojna sposobnost.

Ena največjih zaprek razvoju naše mlade industrije je bilo poleg pomanjkanja kapitala dobre in zanesljive orijentiranosti. Prvič v naši novi državi nismo imeli nobene zanesljive statistike. Deloma se je sicer dalo porabiti stare predvojne statistike, vendar v zelo mali meri. Razmere so se po vojni vsled teritorialnih in drugih izprememb pač preveč izpremenile, da bi se moglo zanesljivo sklepati in kalkulirati na podlagi starih statistik. To velja posebno za naše slovenske industrije, ker je za del vsak tak poskus na premočen odpor nemške nadvlade. Po vojni so bili dani vsi predpogoji za njen razvoj, da ta je postal celo življenska nujsnost, ne

samo za Slovenijo, temveč za celo državo. In statistike, tega prepotrebne pripomočka za uspešno in smotno organizacijo industrije, ni bilo. Na drugi strani pa so imeli trgovci v raznih krajih nove države svoje prejšnje trgovske zveze, katere so že pred vojno spoznali za dobre in katerih so se držali kljub temu, da so zadevale vsled novih razmer na prav občutne ovire. Spočetka trgovci pač ni vedeli, kje bi si pridobil boljših zvez, manjkalo mu je prave orijentacije. Sama reklama, ki je dandanes za vsakega pridobitnika neobhodno potrebna, v teh novih razmerah tudi ni mogla delati čudežev.

V teh resnično težkih razmerah je bila eminentne važnosti odločitev slovenskih industrijcev, da pridejo v Ljubljani velesejem. Važnosti te prireditve za celokupno naše narodno gospodarstvo ne moremo dovolj poudarjati. To tudi ni naš namen, saj jo je v zadostni meri pokazal uspeh, ki ga je dosegel velesejem v prvem letu. Velesejem je odstranil skoro na en sam mah vso ono neorijentiranost, ki je vladala do tedaj v naših pridobitnih krogih. Sicer s tem še ni rečeno, da je postala z velesejem nepotrebna statistična služba; ne, ta je še vedno ravno tako neobhodno potrebna, kakor bo potrebna čez dvajset let; pač pa je bila odstranjena nevarnost popolne desorijentiranosti gonilnih sil pri razvoju naše industrije, ki je bila že zelo akutna in ki je že kazala svoje prve učinke. Na ljubljanskem velesejmu se je prepiral obrtnik, trgovec, industrijec, skratka producent, pa tudi konzument, kaj izdelujemo doma, česa nam ni treba uvažati iz inozemstva in na ta način povečevati pasivnost naše plačilne bilance. In da je velesejem izpolnil to svojo nalogo, je bilo videti že takoj prve dni po otvoritvi prvega semnja na začudenju, ki so ga kazali naši bratje nad tem, kar premore naša domača industrija. Tedaj so nastale mnoge trdne poslovne zveze, ves trgovski promet, ki se je vršil do tedaj skoro še vedno tako, kakor da je na našem teritoriju več različnih držav, se je osredotočil. Skratka, velesejem je pokazal, kaj imamo doma in v čemur smo neodvisni od inozemstva, kje je dobiti to blago v najboljši kvaliteti. In s tem je izvršil in vrši naš ljubljanski velesejem tudi važno nacionalno nalogo.

Znano je, da nobena država ne producira sama vsega, kar potrebuje. Radi tega se vrši izmenjava dobrin med posameznimi kraji, državami, kontinenti. Življenska pomena za vsako državo je pri tej izmenjavi dobrin, da ne uvažata blaga, ki ga producira v zadostni množini doma. S tem bi uničila lastno industrijo, zlasti, če mora ta konkurirati z močnejšo in starejšo inozemsko, na drugi strani si pa nepotrebno slabša svojo trgovinsko bilanco, kar zopet škodljivo vpliva na njeno valuto in končno na blagostanje vsega prebivalstva.

Tudi naša industrija ne producira vsega kar potrebujemo, ali vsaj ne v zadostni množini. Tu je vodstvo ljubljanskega velesejma spretno odpomoglo s tem, da je skušalo dati velesejmu mednarodni značaj, kar se mu je tudi v polni meri posrečilo. Pridobilo je za razstavo inozemskega producenta, ki izdeluje blago, kakršnega mi ne ali vsaj ne v zadostni meri. Na ljubljanskem velesejmu je zamogel vsakdo dobiti pregled celotne naše industrije in po zanesljivih, solidnih inozemskih virih, kjer bi pri nas kaj manjkalo. In to ni omogočilo samo trdnosti in razširjenosti trgovskih in drugih poslovnih

zvez, natančne orijentacije v pridobitnih krogih in pri konzumentih, temveč je omogočilo tudi uspešnejši razvoj naših industrij, kajti ravno semenj je pokazal, kje je treba orati ledino, kje je treba izpopolniti, kje se obeta uspeh. Iz tega je tudi povsem jasno razvidno, da je napačno mnenje onih, ki mislijo, da se pokaže uspeh prireditve, kakršna je ljubljanski velesejem, že ob priliki prireditve same. Vpliv in uspeh je mnogo trajnejši, pa tudi mnogo izdatnejši, dasiravno ga udeleženec čuti in spozna šele čez čas.

Uspehi, tako materijelni, kakor moralni, ki jih zaznamuje naš ljubljanski velesejem dosedaj, so nad vse razveseljivi. Prepričani smo, da bo letošnja prireditve nadkrilila obe poprejšnji in tega želimo tako v interesu naše gospodarske moči kakor tudi v interesu vsega našega prebivalstva. m.

Trgovinske pogodbe sovjetske Rusije.

Oficielni organ sovjetske vlade v Moskvi, »Izvestija«, razpravlja v seriji člankov o trgovskih pogodbah sovjetske Rusije. Rusija je sklenila do sedaj trgovinske pogodbe z Anglijo, Nemčijo, Avstrijo, Norveško, Češko-slovaško, Dansko in Italijo. Pogodbe, sklenjene s temi državami, se dokaj razlikujejo v določilih glede trgovanja, pravosodstva, glede nedotakljivosti ruskega državnega premoženja v inozemstvu in glede postopanja z državljani obeh pogodbenih držav.

Pogodbi starejšega datuma, ki sta bili sklenjeni med Rusijo in Anglijo, odnosno Italijo, določata, da ne smeta italijanska, odnosno angleška vlada iz lastnega nagiba zapleniti rusko imovino na svojem teritoriju, ne vsebuje pa garancije, da bi se to ne moglo zgoditi po privatni inicijativi rednim sodnim potom. V novejših pogodbah, z Norveško in Dansko, pa je izrečeno zajamčena nedotakljivost ruske državne imovine.

Glede pravosodstva v trgovskih zadevah je vsebovana v pogodbah z Nemčijo in Avstrijo alternativa: ali nemško, odnosno avstrijsko pravosodstvo, ali pa pristojnost rabsodišča. Nasprotno pa ne govorita ti dve pogodbi o pristojnosti ruskih sodišč ali pa o ruskem pravosodstvu. Pač pa velja rusko pravosodstvo po pogodbah z Dansko, toda pod principom obojestranske jurisdikcije, za katero odločuje lega transakcijskega kraja.

Ruski državljani, kakor tudi državljani ostalih pogodbenih držav nimajo po teh pogodbah enakih pravic. Italijani in Angleži smejo trgovati samo v omejenem številu na ruskem teritoriju, oziroma isto velja za Ruse na angleškem ali laškem teritoriju, dočim velja za češko-slovaške državljane po pogodbah s češko-slovaško v primeri z ruskimi enak pravi položaj na teritoriju druge pogodbene države. Glede trgovanja so sploh novejša pogodbe mnogo liberalnejše, kakor pa starejše. Tako je najti v pogodbah z Dansko še klavzulo o neki pogojni največji ugodnosti.

Vse dosedanje trgovinske pogodbe, ki jih je sklenila sovjetska Rusija z drugimi državami, pomenijo samo nekako likvidacijo prejšnjega stanja, ki ga trgovski promet sicer omogoča, toda ga ne urejuje. Normalne trgovske odnose pa bo seveda mogoče vzpostaviti samo z rednimi trgovskimi pogodbami, kar pa dosedanje še niso.

Podpirajte Jugoslovensko Matico.

vati mične storjice, on pa je bil poslušalec, da ga je treba iskati. Včasih ni izpregovoril vso pot tja in nazaj niti besede, le poslušal je in se ponižno, hvaležno smehljaj.

Da, hvaležen mi je bil za prijateljstvo in mi med vojno to hvaležnost tudi dejansko izkazal. Kakor ve vsak, je bila tedaj za vsakdanji živež zelo huda. On pa je imel tajne zveze in nanosil mi je kruha in sladkorja in tobaka, da ga nisem mogel sproti porabiti in sem ga celo na tihem, pod roko prodajal. Jaz sem med vojno k starim goldinarjem marsikatero novo kronco prilozil, njega je pa vojna stala — življenje.

Omenil sem že, da je bil Porenta navdušen avstrijski narodnjak. Kakor hitro je bila s kakšne fronte razglašena zmaga, že je vihrala z njegove hiše cesarska zastava. In ravno ta zastava ga je pripeljala v pogubo. Ako bi bil vsaj malo manj patrijota, bi lahko še dandanašnji popival z menoi pod Rožnikom dišečo belo kavo... Pa kaj hočete? Prst božji!...

Nekega jutra greva zopet tako-le proti Rožniku. Jaz mu pripovedujem prav lično zgodbo, kako sem se seznanil s svojo prvo ženko, on me posluša in se smehlja, kakor vedno. Jaz ga včasih tako-le od strani pogledam in opazim na njegovem obrazu čudno spremembo: Poslušaj, res, da poslušaj, toda vesel je veliko bolj, kot pa zahteva od njega moja povest in oči mi begajo

O slovenskih terjatvah v Avstriji.

(Dopis z Dolenjskega.)

O tem predmetu že nekaj časa slovenski časopisi nič ne razpravljajo. Kaj pomeni ta tišina? Ali so mar slovenski upniki že plačani? Ali so se mar že pobotali z Dunajem in Gradcem, kjer so imeli naložene velike vsote? Znan nam je denarni zavod, ki je imel in ki ima še milijon kron na Dunaju. Kakšne korake je storil, da bi dobil svoj denar nazaj, nam ni znano. Vemo pa, da se za manjše posojilnice, za tako imenovane Raffaisenovke, ki so imele dokaj denarja pri graškem »Verbandu«, trudita ljubljanska in celjska »Zadruga zvezna«, da ne bi bili preveč oškodovani. Obrnili sta se na pravosodno ministrstvo v Beograd za pomoč.

Dalje nam je znana slovenska denarna zadruga, ki je z uspehom iskala pomoči pri slovenskih sodnih, pri katerih je tožila dva avstrijska denarna zavoda, ki imata v Sloveniji nepremičnine. Vendar v tej zadevi zadnja beseda in zadnja sodba še ni izrečena. Nadejati se pa je, da bo zmaga pravica stvar, ki jo zastopajo slovenske sodnice, in da ne bo obveljala krvava kupčija, ki ste jo sklepali dunajska in beografska vlada, vsled katere bi dobili slovenski upniki od avstrijskih dolžnikov za svojih poštenih 100 kron le 32 kron. Ta pogodba, sklenjena med jugoslovan, pravosodnim ministrom Markovičem in avstr. kanclerjem Seipelom že spomladi, je sicer avstrijski parlament že odobril. Tudi naši skupščini je bila ta pogodba predložena v ratifikacijo, vendar jo do zdaj hvala Bogu ona še ni ratificirala.

Zoper kvoto 32:100 moramo Slovenci odločno protestirati. Ta kvota ni koristila morda drugim delom Jugoslavije, Bosni in Dalmaciji, ki ste nasproti Avstriji morda bolj dolžnici, kakor upniki. Slovenija je pa v prvi vrsti upnica. Če bi se glede Slovenije sprejela kvota 100 za 100, če bi bila Slovenija na škodi, ker je sedanja notranja vrednost komaj 1/10 predvojnega avstrijskega dolga. Če pa se še ratificira kvota 32:100, naj naši dolžniki ostanek 68=100, ki ga ne bodo plačali v Avstrijo, poravnava slovenskim oškodovanim upnikom. Naj bi se v to svrhu osnoval poseben urad, ki bi izvršil to delo.

Podobno so se pogodili že Italijani z Avstrijo. Kakor znano, bo jugoslovenska država s to pogodbo 32:100 na dobičku, ker bo po ceni prevzela razna bosanska podjetja, ki so bila do sedaj avstrijska lastnina. Kakor bi Slovenci dobili vsled te pogodbe nekako le 1/10 prejšnje vrednosti, bi bila pa naša država tam doli za toliko na dobičku. Na ta način namerava neki srbski konzorcij prevzeti razna bosanska podjetja, in ta konzorcij hoče še znižati ta dobiček na 1/200. Pri tem pa mu ni mar slovenskih upnikov, ki bodo primorani to krapjo kupčijo plačati.

— Angleški profesorji v Franciji. Iz Kanade, Nove Zelandije ter Avstralije je prišlo preko Belgije, kjer so si ogledali Ypsroko bojno ozemlje, 175 učiteljev in učiteljev v Pariz.

— Kaj Pariz izplje. V pasjih dneh, ko je senegalska vročina, popijejo Parizani 30.000 hl piva na dan, to je 6 milijonov vrčkov, ki bi s svojo tekočino napolnili šestnadstropno stavbo, 12 metrov široko. Razen tega greve mnogo citronad, oranžad, vin in aperitivov. Ako je Amerika »suha«, je pa »glavno mesto sveta« precej mokro!

Rad. Peterlin-Petruška:

Ob štiristodevetindevetdeseti zmagi.

(Iz zapiskov c. kr. nadsvetn. Stergultiz-a.)

Par let je minilo, odkar je zapustil na tako tragičen način ta preljubi svet moj najdražji prijatelj nadofocijal Porenta. Bil je blaga, presvetli cesarski rodovini in Avstriji zelo udana duša. Večna luč naj mu sveti, a jaz mu hočem ostaviti tukaj v teh-le vrsticah lep, prijateljski spomin.

Janez Porenta je bil nečak kuharice šentflorjanskega župnika in korarja Slame in po njem je podedoval, ko je bil že v službi na sodniji, malo enonadstropno hišico na trgu. Tjaka se je preselil na stara leta, da bi v miru končal svoj vek. Živel je zelo pohlevno in skromno, njegovo edino veselje je bilo hoditi po zgodnji maši pod Rožnik na čašo bele kave. Špirituozen ni odobral in le v izrednih slučajih si je dovolil naročiti mesto kave čaj z rumom. Na ta način sva se natančneje spoznala, — ker tudi jaz sem antialkoholik, — in postala sva si prijatelja.

Sestajala sva se začekoma pod Rožnikom pri skrajni mizi, kraj travnika, potem je pa privezanost tako napredovala, da me je Porenta vsako jutro čakal pri mostu in sva ob tam skupaj storila dolgo pot do Čada. Čas nama je hitro tekkel, ker jaz znam pripovedo-

nit strahu, niti sramu pred grehom. Zavira najine ljubezni je odstranjena, brezno v najinih čustvih je premosteno.

»Si ti premostil?«

»Kaj ne čutiš tega? Imam posebno kajuto... Tukaj gledajo na naju. Vedo, da nisva zakonca treba se je skriti pred njihovimi zvedavimi pogledi...«

»Prav imaš... Marsikaj ti še nisem povedala...«

»Gotovo!... O tem se da govoriti!«

Anglež, dovteten za dostojanstvo in odločnost, osobito kadar sta ognjeni v udvorljivost, je vedno godrnjal zoper ljudi in ljudstva, ki jih je čislal, in vedno zaničeval vsakogar, ki se je uklonil njegovim ukazom in pokleknil pred njim...

Fernand Neuray, La Nation belge, 1923.

Točno opazovati pojave je izhodišče znanosti; skupljati jih in tolmačiti njen smoter. Jaz ne prinašam novega opazovanja; zbiram samo dejstva. Mnenja ki jih bom izrazil, zadevajo samo mene. Nimam jih radi tega, ker sem napravil to delo; napravil sem to delo, ker sem imel te zavore.

Clemenceau: Postanek anatomskih prvih, 1865.

Čim poštenjak deluje, mu je nemogoče izogniti se laži ter izdaji. Poštenjak je kontemplativen.

Edmond Jaloux, Branche morte, 1923.

Zanimivosti.

Rastlinsko dihanje.

Marsikdo se bo začudil ob naslovu poglavja. Lajk misli pri besedi »rastlina« navadno na cvetne rastline, pa tudi tu kaj samo na njih zunanje lice. Znano mu je poleg tega, da rastlina vzkali, raste, cvete in ovne. Popolnoma tuj pa mu ostane pogled v njen notranji ustroj in njeno življenje. In vendar je ta pogled najmikavnejši, ker nam odkriva eno isto skrivnost življenja, ki jo že precej globoko razumemo v živalstvu. Vsa tozadevna vprašanja so tudi botanikom ostala nejasna — četudi so jih hoteli po svoje reševati — dokler ni napredovala kemija, ki stoji v neposredni zvezi s tem delom botanike. Danes je sistematika (v glavnem nauk o zunanjem licu rastlin) kolikortoliko dogmata, tem bolj živahno pa je delovanje znanstvenikov na drugem polju življenja rastlin. In ravno dihanje je eden izmed eminentnih delov tega poglavja.

Predno pa nam bo jasno naše vprašanje, treba, da razumemo rastlinsko presnovo (nekako paralelo k naši prebavi).

S finimi, tankimi koreninskimi laski srka rastlina vodo iz zemlje, v kateri se nahajajo raztopljene mineralne snovi, ki jih obenem z vodo sprejema vase. V neskončno malih odprtinih na listih izhaja del vodenih hlapov v zrak, da dobi nova voda prostor za vstop (princip sesalke). Silen mora biti tlak, ki dovalja potem vodo v rastlino včasih v tako izredne višine. (Primeri naša drevesa!) Snovi, ki prihajajo v rastlino, pa še niso porabne za njeno hrano. Kako se vrši to prenavljanje? V rastlini se nahaja voda (50 odstotkov), mala zelena zrca (klorofil), v zraku se nahaja poleg drugih sestavkov plinov tudi ni, levje lajno (levjak), mleko ženske, ogljikov dvokis, k temu privzamemo upoštev še solnčno svetlobo — in cel »prebavni« rastlinski aparat je gotov! Samo s pomočjo teh štirih faktorjev rastlina presnavlja rudninske snovi v višje sestavljene snovi, ki jih lahko uporabi za svoje življenje.

Pri tem procesu se pripeti, da ima rastlina naenkrat preveč porabnih snovi v sebi, da nimajo prostora nove, ki prihajajo v njo. Rastlina — to čudo narave, si pomaga na svojevrsten način. Visoko sestavljene snovi razpadejo zopet v prvotne enostavne, to je v ogljikov dvokis in v vodo, ki izhajata zopet na mikroskopičnih odprtinih iz rastline. In ravno ta proces imenujemo dihanje. To dihanje je potrebno rastlinam ravno tako kot nam. A rastlinsko dihanje ni tako destinktivno. Botanik Ingenhouse je prvi konstatiral, da diha rastlina v istem smislu, kot žival. Vendar mu je ostal cel pojav v celoti premalno jasn. Ker v oni dobi kemija še ni poznala kisika. Zanimivo je, da je pripočel cesarici Mariji Tereziji v spalnici mnogo cvetic, češ, da s tem zboljša

* Od njega potiče tudi zelena barva rastlin.

zrak. (Naravno, ker rastline izdihavajo kisik, ki je neobhodno potreben za naše dihanje. Največ ga izdihajo gozd [milijarde listov], zato je gozdni zrak tudi balzam za naša dihalja.) Pozneje so pojav dihanja vedno natančneje dokazovali, tako, da je danes jasen vsakemu botaniku.

Dihanje se proizvaja na celi rastlini. Izračunali so, da se ob enourni preosnovi tvori toliko novih snovi, da se dihanje 30 krat tolikrat izvrši. Od hitrosti preosnove je odvisno tudi dihanje. Če rabijo rastline malo svetlobe, počasi presnavljajo in je tudi dihanje skromno. (Sobne rastline!) Dihanje pri živalih (vsled tega seveda tudi pri človeku) je spojeno z gotovo toploto — pri rastlinah je toplotno diferenco težko določiti. Pri rastlinski družini aracej (aracee) pa lahko celo s toplomerom merimo zvišano toploto, posebno, ko se tvori cvet.

V enem slučaju se to dihanje razlikuje od živalskega. Pri živalskem dihanju je neobhodno potreben kisik — pri rastlinskem pa se izjemoma proizvaja dihanje tudi, kjer sploh ni prostega kisika. Takrat se ne uporablja kisik iz zraka, marveč kisik, ki se nahaja v rastlinski snovi sami. N. pr., če razpade sladkor v alkohol in vodo. Tudi ta razpad je neke vrste dihanje.

Dihanje lahko pospešimo potom alkohola ali etra. Popki odrezane vejice se vsled tega v 2 do 3% ni raztopini alkohola veliko prej razvijejo, nego v navadni vodi.

Že iz teh skromnih vrstic pa spoznamo, da se ne smemo diviti v rastlinstvu samo lepim oblikam in barvam temveč, da je še bolj užitek poln zamislek v te ogromne prirodne »tovarne«.

Dušan B.

* Baronica, ki požira dokumente. V Dessau sta bila pred nekaj dnevi zaprti zakonska baron in baronica Buschelcke, ker sta baje pomagala pri Erhardovem begu. V njihovem stanovanju je bila izvršena hišna preiskava, pri kateri so našli precej važnih dokumentov, ki so se nanašali na njegov beg. Pri aretaciji je baronica nekaj dokumentov požrla.

* Hči carja Aleksandra II. gledališka igralka. »Westminster Gazette« poroča, da je najnovejši novinec londonskih odrov, Katarina Vurovski, najmlajša hčerka carja Aleksandra II., ki je bil umorjen leta 1881. Nastopila bo v kratkem v nekem velikem londonskem varietetu: pole sopran in obvlada angleščino, francoščino, nemščino in italijanščino. Najraje poje ruske narodne pesmi. Ko je izbruhnila revolucija, je bila s svojimi soprogom vred zaprta in obsolena na smrt. Vendar pa se ji je s pomočjo nekake vrtnarja in njegove žene posrečilo zbežati. Prišla je v London, kjer se je najprej bavila z vzgojevanjem, pozneje pa je sodelovala pri Rdečem križu.

* Razočaranje švedskega kralja. Pred nekaj dnevi je dobil švedski kralj sledeče pismo: »Ljubljani, v ponedeljek ob 6. uri Te bom čakala na trgu Obin. Čakala Te bom do sedmih, toda rotila Te, da prideš gotovo! Tvoja Ester.« Kralj je seveda osupnil, ker ni bil vajen takega dopisovanja. Končno pa so doglali, da je bilo pismo namenjeno nekemu mornarju, ki je služil na parniku »Gustav V.«. Poštni žig pa je napravil iz njegovega imena »Njeg. Vel.«.

Davek na samce.

(Maurice Dekobra, sam izreven francoski pisatelj, je objavil L'Humour américain, prijetno zbirko ameriških humoristov, iz katere si danes ogledimo pripovednika Petra Dunnea. Finley Peter Dunne se je rodil l. 1867. v Chicagu. Kot proslul časnika je izlil svojo humoristično žilico v vrsto knjig v irskem narečju; edini njegov junak je Irec Dooley. »Gosp. Dooley v miru in v vojni.« »Gosp. Dooley v srcu svojih rojakov.« »Filozofija gosp. Dooleya.« »Nazori gosp. Dooleya.« »Gosp. Dooley govori...« Tako so naslovi teh knjig, kjer irski dobričina z radostnim ognjem in s smešnim zdravim umom tisoč in eno vprašanje, ki vzmernirajo njegove sodeželane.)

— V tem dnevniku čitam, pravi g. Hennesy, da bodo obdali brezžence. Imenito! Počemu pa jih ne bi? Saj je celo davek na pse.

— Prav res, je odgovoril g. Dooley. Znašal bo pet dolarjev na leto. Psi plačajo samo dva. To pravico nam dovoljujejo. Prisojajo nam več ko še enkrat tolikšno vrednost nego psu. V kratkem me boste videli, kako hodim po ulici z usnjatim ogrljakom in s kovinsko marko. Ako ne odštejem odredbine, pride voz za stare mladeniče pome; uradnik me bo ujel v zádrgo in me odvedel v pesjak. Tam me bodo čuvali tri dni, in če me ne pride nihče nazaj zahtevati, me bodo utopili, razen če bi se paznik zatelebal vame.

— Ej, ne boš, samoják! Mi neoznejenčci smo mogočna stranka; lepi smo in vrli. Davščine pa že ne bomo plačevali. Mar si vi morda mislite, da se lahko nogi junaki, kakor smo mi, ki smo se svoj živl dan v bran stavili brezstidnih ženščinam, ne bodo na vse zadnje izognili taksi petih dolarjev?

»Zakaj pa bi nas prav za prav obdali? Mi smo stebri konstitucije: mi smo poslednji branik svobode! Ako menite, da je državljani najplemenitejša dolžnost, ustanoviti družino, čemu pa ne daste volilne pravice ribam?«

»Kadar naložite davščino na samski stan, jo naložite na vrednost, jo naložite na lepoto. Le priznajte, da smo dosti zaljši videti nego oženjenci! Taka je z nami kakor z ženskami. Brezizrazna ženska je zagotovljena, da se prej omoži nego priznana krasotica, kajti lepota si domišlja, da sme čakati in izbrati; stoprav proti tridesetimi opazi nevarnost, ki ji preti, se zakadi na cesto in se obesi prvemu možaku, katerega siloma izvleče s pločnika na avtobusu... Podobno se godi z nami.«

»Moški čigar obličje se zdi, da je oblikoval nekdo, ki je bil hud nanj, se vselej mlad oženi. Čuti, da je to neobhodno in goji gracije. Kolikrat čuješ o kakem človeku, da je prav za prav grd... a da ima lepo naravo...! Verjamem ti, da jo ima! Saj, če je ne bi ne prestanjo razkazovati, bi ga člani občinskega olepševalnega društva linčali...«

»A z nami neoznejenčci je stvar čisto drugačna. Ker smo lepi, si lahko dovolimo, da smo naduti in trmastí...«

To nas dela vabljivejše... Jedva kesneje, ko nam ugasne rdečica na licih, ko postanemo kratkovidni, povesimo prapor in se vpišemo končno v falango nemih in molčljivih mož, takih mož, veste, ki so podobni fotografijam ob magneziju...«

»Da, gospod! Nobenega dvoma ni. Mi olepšujemo okolico. Poglejte modne bakroreze krojačev; med onimi ljudmi ni niti enega poročenca. Za koga neki obeša košuljar v izložbo svoje najlepše kravate, če ne za samca? Ozrite se v tega veličastnega samca, ki stopa po ulici v blestečem cilindru, belem telovniku, z demantom na naprsniku, v lakastih čevljih... Potem pa si oglejte oženjenca v zmečkanem suknjiču, s kravato po strani, s slabo obrito brado! Dokolenke nosi, da bi skrli svoje slabo zakrpane nogavice...«

»Še nikdar nisem izza svojega destinstva nosil zakrpanih nogavic. Kadar imajo luknjo, jih proč vržem. Kakšno čudno misel imajo ženske, če menijo, da so moški nesrečni, ker nimajo nikogar, da bi jim krपाल kopice ali žival gumbje pri srcaji. Resnično, moški ni nesrečen, ker mu nogavice niso zakrpane, temveč zato ker so...«

»Sramota bi bila, obdavičiti samišto. To bi bilo nenravno! Ne smejte se, gospod; tako pravim: nenravno! Mi smo največji altruisti med ljudmi. Mi nosimo še bridkosti svojih sosedov vrhu svojih težav! Vi pa, kadar vas kaj jezi, odložite vso stvar svoji soprogi na rame. Jaz pa moram to čisto sam prenašati.«

»Kadar me kakšna dama vpraša, če nisem nesrečen v svojem brlogu, ki ga ne zaljša nobena ženska roka, odvrnem:

— Ne, gospa, živim v razkošju, ki mi ga daje denar. Imam turške preproge in lestence. Ponoči lahko pijem absint, Xeres, porto, šampanjec, whisky, rum, kuminovce; tu pa tam si morem privoščiti celo vivček opija in francoski roman... Kaj bi mi dala še več ženska roka?«

»Nikoli ni ženska toliko nevarna kakor tedaj, ko se ji smilite. Kadar mrmra: »ubožec« in se ji plamen požrtvovalnosti lesketa v pogledu, vem, da mi je skrajni čas, vzeti klobuk. Ako pa ga ni v bližini, jo kar gologlav odkurim.«

RAZOČARANJE MLADE ANGLEŽINJE.

Neka mlada Angležinja iz ugledne londonske meščanske rodbine je prišla na podlagi nekega časopisnega inserata dopisovati z nekim Amerikancem. Dopisovanje je postajalo vedno bolj ljubeznivo, dokler si nista izmenjala slik. S tem je bila njuna usoda zaenkrat zapečatena. On mlad dečko, ona lepo dekle. Zaročila sta se potom zastopnikov. Zelela sta se seveda tudi osebno poznati in ker ni mogel on v Evropo, je šla ona v Ameriko. V pristanišču je prišel k njej star možakar, ki se ji je predstavil za njenega zaročenca. Miss v jok, on pa v smeh. Končno ji je pojasnil, da ji je poslal sliko iz svojih mladih let, da pa je v ostalem zelo bogat trgovec. Vendar pa je bila miss za vse njegove besede gluha in kol s prihodnim parnikom se je vrnila na Angleško. Doma je vsled sramu rekla, da ga ni mogla najti, ker se je preselil v drugo državo.

Kitajski tolovaji.

Kitajci so Kitajci, čeprav so si kite porezali. To se pravi, da so njih notranje razmere še vedno neurejene. Še se ni podela pravoc o vlaku, napadenem v Tiencinu ter o jettistvu 30 Evropejcev, kar se javlja, da so gusarji, ki so se bili vkrcali kot potniki, na širokem morju ob Suatau oplenili parnik, kakor je že pred tem razbojniška drhal pod poveljstvom mlade ženske oropalo tujo potniško ladjo. Zlasti po prekuciji in po smrti diktatorja Juanškaja so se tolpe »taopingov« ali vojaških prebežnikov razpredle po širnem Nebeškem carstvu.

V Mandžuriji strašijo že od pamti-veka čete Honguzov, ki po severni Kini pobirajo nekaj davek, zase kajpada: če pa je n. pr. tovarni sprevod odinil odkupnino, ga še spremijo kot straža v namenjeni kraj. V rusko-japonski vojni je ena kakor druga bojna stranka najemala to pljačkaško svojat kot izredno konjenico. Na jugu je ob revoluciji ta sodruga služila kot redarstvo v ogromnem mestu Kantonu. Na zapadu pa imajo zloglasni lupeži to posebnost, da otmajo deco ter jo prodajajo; včasih izprazni celo šole. Ko so se hoteli po velikem prevratu otresti teh neljubih pomagačev, je bilo treba pravcate volne proti njim.

Nekak »zelen kader« begunov je puštošil osrednjo Kitajsko po Nghanoei in po Honanu l. 1913 pod vodstvom »Belega volka« (Pej lang), naskakoval mesta, vlakov pa se ni upal. Ko je Juan-Si-Kaj prevzel državno krmilo v roke, so se razbojnik le tu pa tam drznili na dan. Zadnja leta pa se je banditstvo tolikanj razpaslo, da se ves čas vrše boji za posest velikih središč kot Cong-King ob Jangeju ali celo Kanton.

Zbog razbojništva ni posled nobene varnosti ne za inozemca, ne za domačina. Poprej si je redkokedaj kitajska ksenofobija dala duška svoji mržnji do tujih prihajalcev, danes pa si nisi nikjer življenja svest. Ako se zlu korenito ne odpomore, bo zlo tako naraslo, da bo treba mednarodnega vmešavanja.

* Kitajska učenost. Kitajski cesar je vprašal nekega Angleža, koliko je treba plačati angleškemu zdravniku. Anglež mu je odgovoril, da se plačilo ravna po vrsti bolezni in po trajanju zdravniške oskrbe. Cesar mu je z nasmehom odvrnil: »Pri meni je stvar popolnoma drugačna. Jaz imam štiri zdravnike, ki dobivajo stalno mesečno plačo. Čim zbolim, ne dobijo ničesar več. Na ta način se potrudi, da čim prej ozdravim.«

— Z radiogoniometrom. Nedavno se je izvršilo prvo zračno potovanje z aeroplanom, ki se je ravnal samo po radiogoniometru, torej letal brez zemljevida in drugih zaznamkov. Šlo je iz Sainte-Assisja v Tours in nazaj. Pri prvem poletu je pilot pristal 5 km južno o. Toursa, zmota je potemtakem znašala samo 2% preletene razdalje. Nazaj grede je avion točno prispel nad sainte-assiškimi postajališče. Iz tega sledi, da bo aviatika lahko izkoriščala elektromagnetni plovbo, zlasti ponoči in ob slabem vremenu.

»Danes?!!... Kje neki?... Ali niste brali današnjega »Slovenca«? Tam je čitljivo natisnjeno, da je naša vojska iz strateških ozirav zapustila Belgrad in da je nje desno krilo zavzelo postojanke na Romanji planini!«

»Seveda sem čital in zato sem tudi izobesil zastavo! Saj je v brzovajki vendar različno povedano da je »desno krilo armade zavzelo postojanke na Romanji planini!«

»To je res, toda, zavzelo se vendar ne pravi v zelo.«

»Torej po vašem to ni zmaga?«

»Ni, temveč samo odhod!«

»Moj bog!« je vzkliknil Porenta.

»Kaj bo rekla vlada, če izve, da sem izobesil zastavo na tak dan?«

Še poslovil se ni, temveč ves preplašen je zdiral proti mestu, da sname kakor hitro mogoče nesrečno zastavo.

Ta dan je doživela njegova domovinska samozavest prvi poraz. Žal, da je sledilo temu še mnogo, mnogo drugih.

Moj prijatelj Porenta je postal od zdaj naprej bolj oprezen. Ni čital samo debelo pisanega, temveč tudi on, kar je bilo drobno tiskanega in pri čemur je rabil očala. Vendar vse skupaj ni dosti pomagalo, ker zmagi je za petami sledil vselej poraz in porazu zmaga.

Redkokedaj se je posrečilo Porenti nato o pravem času izobesiti oziroma sneti zastavo. Imel je vedno večkrat delo s policijo, klicali so ga na policijski komisariat, očitali so mu izdajstvo, srbofilstvo, jugoslovenstvo. Kakšna krivica!

On pa je ponižno prenašal in zastavo pridno izobešal in snemal.

Toda bilo je vse zastoj. Sam peklensček se je v to stvar zamešal.

Nekega popoldneva, ko je po nekem zelo malem odstopu avstrijske vojske prepozno snel zastavo, ga je dal poklicati predse sam gospod cesarski namestnik tajni svetnik Schwarz in mu vprico tajnikov zagrozil, da ga spodi iz službe in da zapreti kot državni nevarnega panslavista, ako ne napravi red s svojo zastavo.

Teh težkih očitkov tako visoko postavljene osebe pa moj nesrečni prijatelj ni mogel več prenesti. Še nekaj časa se je vlačil kot duh okoli, brez dobre volje, brez spoznanja, takorekoč, da živi. Kar milo ga je bilo gledati, ko sem mu pravil svojo najduhovitejšo storjico, kako nesrečen je poslušal in vodene oči so mu brez življenja strmele v daljavo. In tedaj sem čutil, da se mu bliža konec...

Cevljar Šimen Dreta je imel nalogo, da zbira za »Družinsko pratiko« avstrijskonemškoturškobolgarske zmage. Tisto jutro je kakor po navadi pogledal na streho oficijala Porente, če je kaka nova zmaga, to je, če visi zastava. Ni dobro videl in poklical je na pomoč ženko Špelo. Videla je: Na drogu je visel, zavrt v avstrijsko zastavo sam gospod oficijal Janez Porenta in oznanjeval čevljariju Šimnu Dreti in vsemu ljubljanskemu mestu štiristodevintdevetdeseto avstrijsko zmago. — — — Počivaj v miru, dragi Porenta!

And. Jakil, tovarna kož prodajalna Ljubljana, Poljanska c. 13.

Znižane cene!! Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, govedjega boksa in rjave kravine.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davščino vred.

Kontoristinja

z večletno pisarniško prakso, zmorna strojeplaja in vseh kontornih del želi premeniti mesto. Ponudbe prosil pod »Vestna«, na upravo lista.

Učener.

star 17 let, ki ima že dve leti ključavniške učne dobe, želi mesta s hrano in stanovanjem. Cenjene ponudbe na poštno-žefce Poljane.

Gospodična

17 letna, bogata in dosti lepa, se želi poročiti s elegantnim, finim, izobraženim gospodom do 80. leta. Odgovor je lahko v več jezikih. Ponudbe pod »Šimny čevlje«, na upr. lista.

Posestvo

na Teznu Maribor s hišo (takoj stanovanje) s gospodarskim poslopjem, 5 oralov polja, s pridelki vred, skupaj ali deljeno na prodaj. Ponudbe s priloženo znamko za odgovor pod »Tezno« na Mar-Stan Maribor, Rotovski trg 1.

Gospodična,

ki je absolvirala trgovski tečaj s dobrim uspehom, želi primerne službe, najraje v Ljubljani. Cenj. ponudbe prosil pod »Zanesljiva«, na upravo lista.

Manufakturo

prevzame v komisijako razprodajo (na malo) trgovce na deželi. Naslov v upr. lista.

Za interese

s šifro »Brez doma«, prosim, naj javijo ponovno svoj naslov.

Deklica

stara 16 let, brez starišev išče mesta v kakšni trgovini, kjer bi imela tudi stanovanje in hrano. Ponudbe prosil pod »Sirota« na upravo lista.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modrore na peresih. Specijalna trdva za izdelovanje klubgarmitur. — Najnižje cenel — Najsolidnejši izdelki! — Zadržujte oferte in cenike!

Nemeblvano sobo

v mestu se išče. Ponudbe se prosil pod »Nemeblvana« na upravo lista.

Priporočam

svoje bogato zalogo spalnih in jedilnih sob ter raznega novega pohištva. Marija Baumgartner, Celje, Gosposka ulica št. 25.

Tehnik

strojne in električne stroke odhaja v Avstrijo in Čehoslovaško. Preskrbi nakup strojev in materiala. Vprašanje do 27. julija na upr. lista pod »Toda«.

Premog - zdrob

čez 5000 kalorij nudim franko vagon Mestnje Din 2.800 za vagon. Takojanja dobava ca 10 vagonov, drugače 2 vagona na mesec. Cenjena naročila pod »Zdrob 5500« na upravnistvo.

Ročni vozček

za 300—400 kg teže se ugodno proda. Naslov v upr. lista.

Strojni inženir.

Veliko industrijsko podjetje išče za vodilno mesto večšega strojnega inženirja, kateri je bil že zaposlen pri strojništvu in železnih konstrukcijah, ki ima dobri odnošaj na deželi, ter je razen deželne jezika tudi nemščine popolnoma vešč. Ponudbe pod »Strojni inženir«, na upravo lista.

Grajsčina s pohištvo, žago, polnojarmentik, dinamom na turbino, 26 oralov posestva, gospodarska poslopja in cel živ in mrtev inventar Din 1.500.000.

Posestva od 3 do 175 oralov tudi grajsčine, pri Mariboru z 2 orala posestva Din 140.000.

Vila Hiše, trgovine, gostilne, tovarne, menaje z Nemško Avstrijo, proda pisar na Zagorski, Maribor, Barvarska ul. 3.

Družabnik,

inteligenten za posredovalnico, katera namerava izdati list pod jettistva z politiko, se išče s kapitalom Din 50.000. Ponudbe na Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Gumi pete in gumi podplate Pocenile so sel!

Protiv znojnih nogu upotrebite HOFER PUDER br. III.

Dobiva se u svim apotekama i drogerijama. RAVE d. d., ZAGREB.